

NEFESİMİZ TÜKENMEDEN

“HAVA KİRLİLİĞİ VE AKCİĞER SAĞLIĞI” SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

"Nefesimiz Tükenmeden: Hava Kirliliği ve Akciğer Sağlığı" başlıklı sempozyum, Türk Toraks Derneği tarafından 18-19 Kasım 2017 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu sempozyumda hava kirliliği konusu, başta göğüs hastalıkları uzmanları olmak üzere pek çok tıp disiplininden konuyla ilgilenen uzmanlar, akademisyenler, tıp eğitimcileri, çevre mühendisleri, şehir planlamacıları, enerji uzmanları ve ekoloji savunuculuğu yapan aktivistler tarafından ele alınmıştır.

Öte yandan küresel bir sorun olması nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Solunum Derneği temsilcileri sempozyuma bizzat katılarak katkı sunmuşlardır.

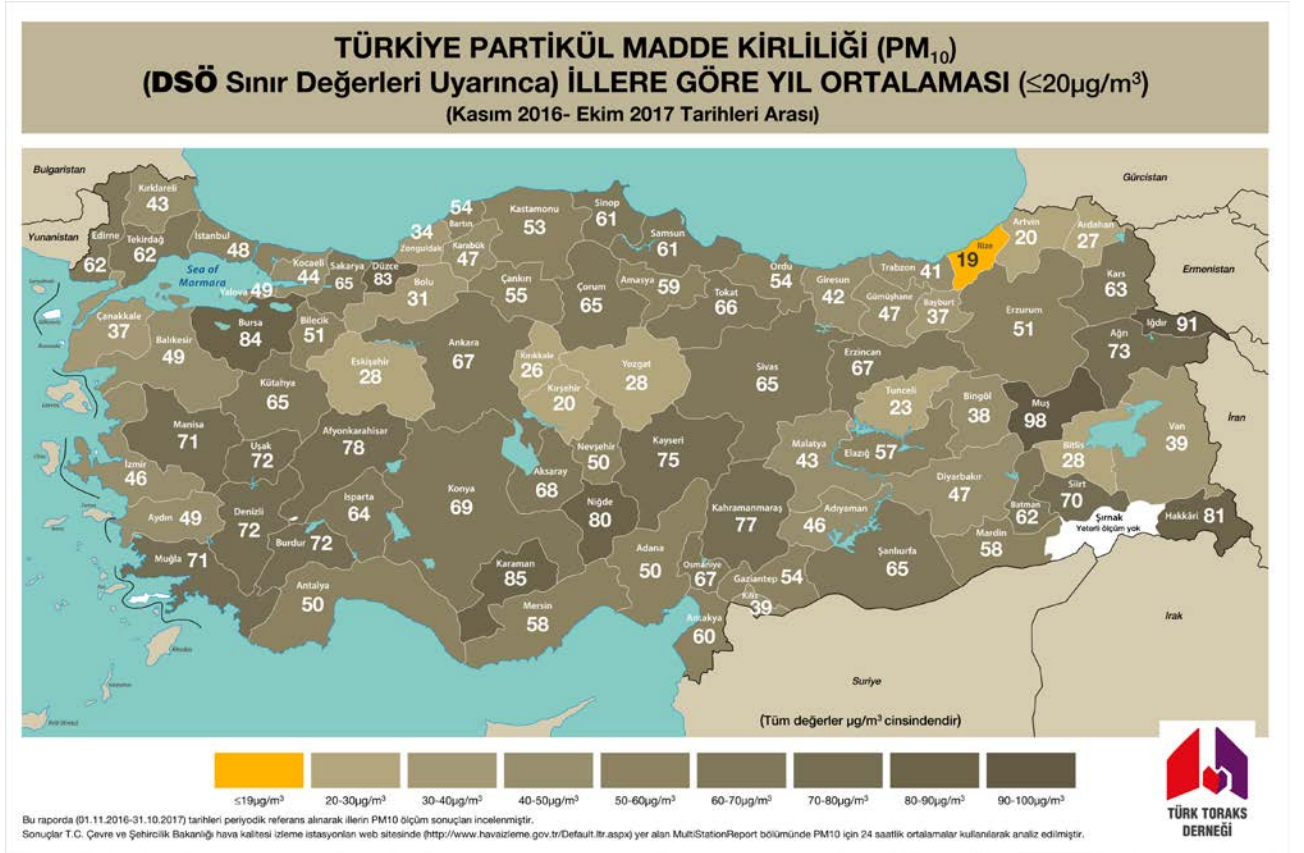
Son olarak Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve yerel yönetim temsilcilerinin de katılımıyla insan sağlığını ve yer kürenin geleceğini tehdit eden bu sorun için çözüm yolları ortaya konulmuştur.

Sempozyum sürecinde yapılan tartışmalar ışığında Sempozyum Sonuç Bildirgesi oybirliği ile şekillendirilmiş ve kamuoyunun dikkatine sunulmuştur.

Saptamalar:

1. Dünya Sağlık Örgütü'nün de "görünmez katil" olarak tanımladığı hava kirliliği, dünyada her yıl 6,5 milyondan fazla kişinin ölümüne yol açmaktadır.
2. Hava kirliliği, akciğer kanseri, KOAH, astım atakları, çocuklarda akciğer gelişim geriliği, tüberküloz ve akciğer damar hastalıklar başta olmak üzere göğüs hastalıkları alanının önde gelen tüm hastalıklarına neden olabilmektedir.
3. Hava kirliliği, gerek ülkemizde gerekse dünyada en çok ölüme yol açan iskemik kalp hastalıkları ve inme de yol açmaktadır.

4. Türkiye'nin hava kirliliği sınır limitleri, Dünya Sağlık Örgütü'nün sağlık açısından izin verdiği sınır değerlerinin üzerindedir.
5. Hastalıklara yol açan temel kirleticilerden sadece 10 mikrondan küçük partiküler madde (PM₁₀) ve kükürt dioksit (SO₂) ulusal hava izleme istasyonları tarafından yaygın olarak ölçülmektedir.
6. En önemli kirleticilerden birisi olan 2.5 mikrondan küçük partiküler madde (PM_{2.5}) için kabul edilen ulusal bir sınır değeri yoktur.
7. Sempozyum kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılmış ölçümler veri alınarak yapılan analizde, 1 Kasım 2016 – 31 Kasım 2017 tarihleri arasında;
 - a) Şırnak ilinde yeterli ölçüm yapılmadığı,
 - b) Rize dışında kalan tüm illerin havasının Dünya Sağlık Örgütü referans değerleri bakımından PM10 yönünden kirli olduğu,
 - c) Seksen ilin 53'ünün (%66) havasının ulusal mevzuattaki referans değerler bakımından da kirli olduğu
 - d) İstanbul'da Göztepe, Esenyurt ve Aksaray'ın; Ankara'da Sıhhiye ve Kayaş'ın; İzmir'de ise Bornova ve Bayraklı'nın en kirli istasyonlar olduğu,
 - e) Son bir yıl içerisinde insanların Ankara Sıhhiye'de 255, İstanbul Esenyurt'ta 240 miligram toz soluduğu,

8. Kömür, petrol ve diğer fosil yakıtlarının enerji üretiminde, endüstride ve evlerde ısınma amaçlı kullanımı, plansız kentleşmenin arttırdığı trafik ve sağlıktan ziyade kazanç eksenli yaşanan kentsel dönüşüm hava kirliliğinin kentlerdeki temel nedenidir Özellikle iç ortam hava kirliliği konusunda belirgin dezavantaj yaşayan gruplar yoksullar, kadınlar ve çocuklardır.

9. Kömür, petrol ve doğal gazı dayalı enerji sistemleri, hem halk sağlığını ciddi bir şekilde tehdit eden hava kirliliğine, hem de dñnyanın geleceğini tehdit eden iklim değişikliğine yol açmaktadırlar. Bu bağlamda iklim değişikliği ve hava kirliliği, enerji üretiminde fosil yakıt kullanımından kaynaklanan bir sorunun iki “farklı” yüzüdüş.

özüm Önerileri;

1. Hekimlik mesleğinin temeli “*önce zarar verme*” ilkesidir. Bu nedenle mezuniyet öncesi ve sonrasındaki tıp eğitimi, milyonlarca kişinin ölümüne ve sakat kalmasına neden olan hava kirliliği konusunda bu bilinci edinebilecek çerçevede olmalıdır. Bu kapsamda gerek Yüksek Öğretim Kurulu, gerekse Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu tıp eğitiminin içeriğini söz konusu hedefe uygun biçimde yeniden yapılandırmalıdır.
2. Uzmanlık alanlarından bağımsız olarak tıp paradigması hastalıkları tedavi etmekten ziyade; hastalıkları var eden gerçek nedenleri görebilme, bu nedenleri ortaya çıkaran sosyokültürel - sosyoekonomik belirleyicileri analiz edebilme ve saptanan sorunlar karşısında hastaya ve topluma karşı önleyici hekimlik ve savunuculuk faaliyetlerini sürdürebilme temelinde şekillendirilmelidir. Türk Tabipleri Birliği, mesleki faaliyetlerin bu temelde sürdürülebilmesi için uzmanlık dernekleri ile eşgüdüm içerisinde alternatif eğitim programlarını hayata geçirmelidir.
3. Hava kirliliğinin insan sağlığı üzerine olumsuz etkilerini ortaya koyacak çok merkezli ve disiplinler arası ulusal çalışmalar yapılmalıdır. Başta TÜBİTAK olmak üzere devlet ve üniversite araştırma fonları, hava kirliliği konusunda yapılacak araştırmalara öncelik vermeli ve bu konuda özel fonlar oluşturulmalıdır.
4. Hava kirliliğini yaratan temel kirleticilerden ince partiküler madde, karbon monoksit, azot dioksit ve ozon’un PM10 ve SO2 ile birlikte ulusal tüm istasyonlarda ölçülmesi için gerekli düzenlemeler Çevre ve şehircilik Bakanlığı tarafından ivedilikle yapılmalıdır.
5. İnce partiküler madde (PM_{2.5}) için Dünya Sağlık Örgütü’nün referans sınır değereri ulusal mevzuatta da aynen kabul edilmeli ve tüm istasyonlarda ölçülebilir olmalıdır. Bu kapsamda Çevre ve şehircilik Bakanlığı, ilgili yönergesinde tanımladığı tüm kirleticiler ile ilgili sınır değerelerin tümünü Dünya Sağlık Örgütü referans değerelerine uygun biçimde revize etmelidir.
6. Türkiye’de var olan hava kirliliğinin nedenlerinin istasyon ve bölge bazında ortaya konulması için Çevre ve şehircilik Bakanlığı’nın ilgili sivil toplum örgütleri ile birlikte kirlilik kaynak analizi yapması gereklidir.
7. Türk Toraks Derneği tarafından geliştirilen “*Nefesiniz Cebinizde*” aplikasyonu benzeri toplumsal farkındalık girişimleri sağlık örgütleri tarafından yaygın biçimde hayata geçirilmelidir. Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu, başta halk sağlığı, pediatri, onkoloji, nöroloji ve kardiyoloji alanları olmak üzere uzmanlık derneklerini bu konuda motive edip yönlendirmelidir.
8. Enerji, trafik ve kentsel dönüşüm konularında Sağlık Etki Değerlendirmesi mutlaka zorunlu olmalı ve yatırımların yaratacağı sağlık etkileri bilgilenme hakkı çerçevesinde tüm açıklığıyla kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
9. Hava kirliliğinin temel nedenlerinden birisi olan enerji konusunda enerji arzı yerine talebi yöneten ve yönlendiren, dağıtımda enerji kaybını önleyen, enerji verimliliği ve tasarrufunu önceleyen, tümüyle

yenilenebilir ve karbonsuz bir enerji sistemini planlayan ve toplumsal katılım ile yerel – yerinden yönetimi vurgulayan bir enerji politikası hayata geçirilmelidir.

10. Günümüzde ağırlıkla *"doğal afet"* olarak adlandırılan aşırı hava olaylarının önemli bir kısmının iklim değişikliğinin sonucu olduğu ve fosil yakıtların kullanımının devamı halinde bu iklim olaylarının sıklık ve şiddetlerinin artacağı konusunda toplumsal duyarlılıkla harekete geçmek gerekmektedir. Bu nedenle doğal afet olarak tanımlanan aşırı iklim olaylarının bir "iklim felaketi" olabileceği gerçeği göz ardı edilmemelidir.
11. Sağlık örgütleri, ekoloji savunuculuğu yapan örgütlenmeler ile birlikte Temiz Hava Hakkı benzeri platformlarda iş ve güç birliği geliştirmelidirler.

Sonuç Olarak;

Türk Toraks Derneği tarafından düzenlenen **"Nefesimiz Tükenmeden: Hava Kirliliği ve Akciğer Sağlığı"** başlıklı sempozyumda:

- Temiz hava solumanın en temel insan hakkı olduğu
- İnsanlara sağlıklı bir çevrede yaşama olanağı yaratmanın kamusal otoritenin temel görevi ve sorumluluğu olduğu,
- Kamusal otoritenin enerji, ulaşım ve kalkınma politikalarını ele alırken insanı, çevreyi ve doğayı öncelemesi gerektiği,
- Çevre sorunlarının toplumsal cinsiyet, yoksulluk gibi sağlığın sosyal belirleyicileri ile birlikte alınmasının zorunlu olduğu kabul edilmiştir.

Türk Toraks Derneği, çevre politika metninde de ifade ettiği gibi; hava kirliliği başta olmak üzere yaşanan tüm ekolojik sorunların çözüm noktasının *"sürdürülebilir kalkınma"* bakış açısının yerini *"sürdürülebilir bir gelecek ve yaşam"*ın alması gerektiğinden geçtiğini bilmektedir.

TÜRK TORAKS DERNEĞİ